

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่ากิจกรรมการกีฬามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งในด้านการเสริมสร้างสุขภาพและสมรรถภาพทางกาย การปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา การส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของมวลมนุษยชาติ ยิ่งกว่านั้นกิจกรรมกีฬายังได้ กลายเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างอาชีพและรายได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ที่นานาประเทศได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้าร่วม กิจกรรมกันอย่างแพร่หลาย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550, หน้า ก; เกษม นครเขตต์, 2549, หน้า 7; International Olympic Committee, 1999, p. 22) ขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 9 และ 10 ซึ่งถือว่าเป็นแผนในการบริหารประเทศก็ได้ให้ความสำคัญกับการ พัฒนาการออกกำลังกายและการกีฬาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยกำหนดไว้ใน แผนอย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550, หน้า 16) ยิ่งกว่านั้นสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ยังให้ความสำคัญและได้กำหนดให้การส่งเสริมกิจกรรม ทางพลศึกษา กีฬาและนันทนาการเป็นอีกหนึ่งกรอบงานหลักในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 เช่นเดียวกัน

นโยบายด้านการกีฬาของทุกรัฐบาลที่ผ่านมามุ่งส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพทางกาย ปลูกฝัง ความมีน้ำใจนักกีฬาให้เป็นค่านิยม สร้างนิสัยรักการกีฬาและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการมั่วสุมกับอบายมุขและสารเสพติด รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการจัดการแข่งขัน กีฬา การพัฒนาทักษะทางด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและการอาชีพทั้งระดับชาติและนานาชาติ นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติต่อไป (สุรยุทธ์ จุลานนท์, 2549, หน้า 19; สมักร สุนทรเวช, 2551, หน้า 9; สมชาย วงศ์สวัสดิ์, 2551, หน้า 13) นอกเหนือจากรัฐบาลจะเสริมสร้างโอกาสให้ประชาชน ทุกกลุ่มออกกำลังกายและเล่นกีฬา โดยประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการ พัฒนากีฬาแล้ว ยังได้มีการจัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติพร้อมทั้งนำวิทยาศาสตร์การกีฬามา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการกีฬา จัดให้มีการควบคุมมาตรฐานการฝึกสอน สนับสนุนการจัดการ แข่งขันกีฬาในระดับชาติและนานาชาติ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการการกีฬา และปรับปรุง กฎหมายการกีฬาเพื่อเป็นเครื่องมือการบริหารจัดการการกีฬาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

(อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2551, หน้า 16-17) ยิ่งกว่านั้นการพัฒนาการกีฬาที่ผ่านมายังได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน ปัจจุบันกำลังดำเนินการตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550-2554) ที่มีกรอบแนวคิดมุ่งเน้นการใช้กีฬาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ โดยการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและการอาชีพต่อไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550, หน้า 17)

การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติที่ผ่านมามีประชาชนได้ให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในทุกระดับ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2545-2549) โดยสรุป คือ ประชาชนทุกเพศทุกวัยมีการออกกำลังกายและเล่นกีฬาร้อยละ 88 ประชาชนได้ออกกำลังกายและเล่นกีฬาตามวิถีชีวิตร้อยละ 75 มีการเล่นและการแข่งขันกีฬาในระดับโรงเรียนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่องร้อยละ 92 มีจำนวนชนิกกีฬาและจำนวนนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศทั้งในระดับชาติและนานาชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลการประเมินจะเห็นได้ว่าประสบผลสำเร็จสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2550, หน้า 12-14) โดยเฉพาะในส่วนของการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศได้แสดงให้เห็นจากผลสำเร็จในการร่วมการแข่งขัน เช่น ได้รับเหรียญทองอันดับที่ 1 ในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ 24 ณ จังหวัดนครราชสีมา ได้รับเหรียญทองอันดับที่ 5 ในการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ครั้งที่ 15 ณ ประเทศกาตาร์ และได้รับเหรียญทองอันดับที่ 41 ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกเกมส์ครั้งที่ 29 ณ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น (คณะวิทยาศาสตร์การกีฬามหาวิทยาลัยบูรพา, 2551, หน้า 2)

แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550-2554) ได้มีการกำหนดองค์กรที่ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสถาบันการพลศึกษาเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศตามแผนดังกล่าว ประกอบกับจากแนวคิดการพัฒนากีฬาของสถาบันการพลศึกษาที่เห็นความสำคัญของการกีฬาเป็นมิติหนึ่งที่จะต้องดำเนินการควบคู่กับการจัดการศึกษา จึงส่งผลให้สถาบันการพลศึกษาได้จัดตั้งศูนย์กีฬาเพื่อความเป็นเลิศขึ้นเป็นส่วนราชการภายในวิทยาเขตทั้ง 17 แห่ง ให้มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมผู้มีความสามารถด้านการกีฬาให้มีโอกาสเข้าร่วมการพัฒนาความสามารถโดยมุ่งเน้นความเป็นเลิศในระดับชาติและนานาชาติ ยิ่งกว่านั้นยังได้กำหนดให้เป็นอีกหนึ่งยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการของสถาบัน ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนงานคือ แผนงานการฝึกซ้อมนักกีฬาให้มีขีดความสามารถสูงสุดเข้าร่วมการแข่งขันระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติ แผนงานการพัฒนาระบบการคัดเลือกนักกีฬา

แผนงานการพัฒนาคุณภาพผู้ฝึกสอน แผนงานการจัดประสบการณ์ในการแข่งขัน และแผนงานการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก (สถาบันการพลศึกษา, 2550 ก, หน้า 24-25)

สถาบันการพลศึกษาได้สรุปผลการประเมินการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2550 และ 2551 ที่ผ่านมามีพบว่า นักกีฬาในศูนย์กีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่เข้าร่วมการแข่งขันระดับชาติหรือนานาชาติ มีร้อยละ 63.87 และ 69.80 ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์คะแนนที่ได้กำหนดไว้และยังพบปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานหลายด้าน เช่น คุณภาพของนักกีฬาและผู้ฝึกสอน งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ที่จำเป็นในการบริหารจัดการการกีฬา การกำกับติดตามประเมินผล การรายงานผลการดำเนินงานมีความล่าช้าขาดความต่อเนื่อง การควบคุมคุณภาพการฝึกสอนกีฬาและการสนับสนุนด้านวิทยาศาสตร์การกีฬายังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร ยิ่งกว่านั้นการดำเนินงานที่ผ่านมาจะให้ความสำคัญกับปริมาณของการฝึกซ้อมและการแข่งขันเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันการประเมินผลการดำเนินงานเป็นเพียงการประเมินผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศยังขาดความชัดเจน ครบถ้วนทุกมิติของการดำเนินงาน และไม่สามารถอธิบายรายละเอียดของเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ได้ชัดเจนเท่าที่ควร ยิ่งกว่านั้นยังพบว่าที่ผ่านมาไม่มีสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศโดยตรง ซึ่งส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อไป (สถาบันการพลศึกษา, 2550 ข, หน้า 53; สถาบันการพลศึกษา, 2551, หน้า 36-37; สมชาย ประเสริฐศรี, 2551; สมพงษ์ ชาติะวิดี, สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2552)

กระบวนการติดตามและการประเมินผลถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนและการบริหารงาน เนื่องจากผลการประเมินจะช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับระดับผลสำเร็จและให้สารสนเทศที่ชัดเจน เพียงพอแก่การตัดสินใจใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป (สมคิด พรหมจ้อย, 2550, หน้า 36; สุวิมล ติรภานันท์, 2550, หน้า 15) ดังนั้นการเลือกหรือประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสิ่งที่ จะทำการประเมินเป็นสำคัญ ขณะที่รูปแบบการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรมเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่พยายามที่จะเข้าใจธรรมชาติของแผนงานโครงการรวมถึงการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน และเป็นรูปแบบการประเมินที่พยายามแก้ไขจุดอ่อนของรูปแบบการประเมินอื่น ๆ ที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสรุปนัยทั่วไป อีกทั้งยังช่วยให้ได้สารสนเทศที่สามารถอธิบายถึงเหตุผลของความสำเร็จ ความล้มเหลวของแผนงาน โครงการที่ประเมินได้ และสามารถนำสารสนเทศที่ได้ไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินงาน ประกอบด้วยรูปแบบพื้นฐาน 6 รูปแบบ คือ รูปแบบการประเมินการจัดกระทำตาม

ปัทสถาน รูปแบบการประเมินบริบทการนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติตามปัทสถาน รูปแบบการประเมินผลลัพธ์ตามปัทสถาน รูปแบบการประเมินผลกระทบ รูปแบบการประเมินกลไกสอดแทรก และรูปแบบการประเมินสรุปทั่วไป (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2549 ข, หน้า 192; Chen, 1990, p. 53)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การพัฒนาการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและกำหนดให้เป็นนโยบายหลักในการบริหารประเทศ และยังได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน สถาบันการพลศึกษาเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศตามนโยบายและแผนดังกล่าว จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานทั้งในด้านคุณภาพของนักศึกษา บุคลากรและงบประมาณดำเนินงานที่ไม่เพียงพอ การประเมินผลการดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ขาดการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทขององค์กร ขณะเดียวกันตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ในแผนยังขาดความชัดเจน ครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินงาน ยิ่งกว่านั้นในการดำเนินงานที่ผ่านมายังพบว่าขาดการประเมินผลเชิงระบบของยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศโดยตรง ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลสารสนเทศไม่มีความครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของการดำเนินงาน และการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานต่อไป จากเหตุผลและความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และความสำคัญของการประเมินการดำเนินงาน ประกอบกับจากจุดเด่นของรูปแบบการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรมที่สามารถให้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถอธิบายถึงเหตุผลของความสำเร็จ และความล้มเหลวของแผนงาน โครงการได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนทุกมิติของการดำเนินงาน จึงเห็นควรวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา: การพัฒนาเกณฑ์และประเมินโดยใช้ทฤษฎีโปรแกรม เพื่อให้ได้เกณฑ์และผลการประเมินการดำเนินงานที่ครอบคลุมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง เหมาะสมระหว่างเกณฑ์การประเมินการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับบริบทสถาบัน
2. เพื่อประเมินการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาด้วยเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น

คำถามการวิจัย

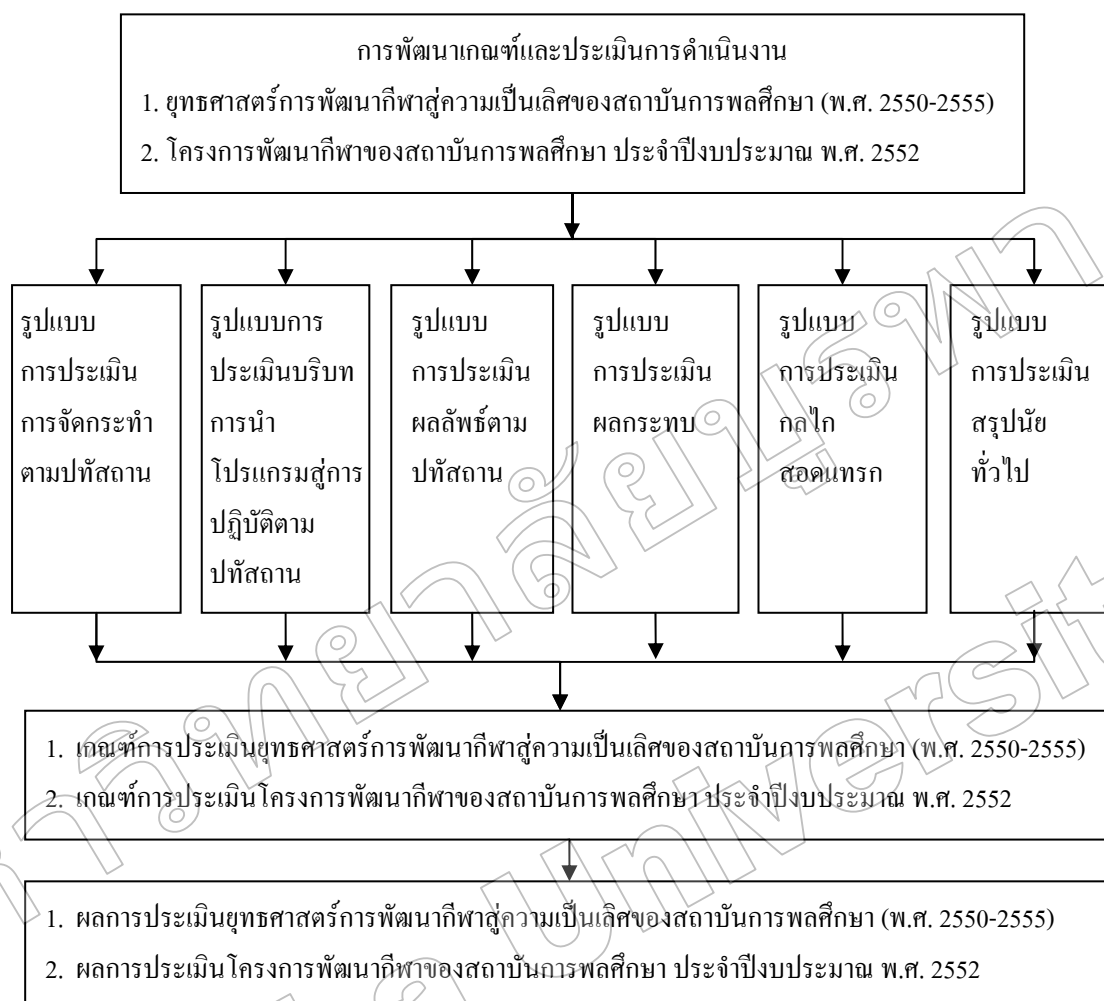
1. เกณฑ์การประเมินการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาทั้งในระดับแผนงานและระดับโครงการที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทควรเป็นอย่างไร
2. ผลการประเมินการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาทั้งในระดับแผนงานและระดับโครงการเป็นอย่างไร

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งตรวจสอบความสอดคล้อง เหมาะสมระหว่างเกณฑ์การประเมินการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับบริบทสถาบัน และประเมินการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ตามรูปแบบการประเมิน โดยเน้นทฤษฎีโปรแกรม ผลจากการวิจัยจะทำให้ได้เกณฑ์การประเมินและสารสนเทศที่ครอบคลุมครบถ้วน สอดคล้องกับบริบทของสถาบัน และสามารถอธิบายถึงสาเหตุของความสำเร็จ และความล้มเหลวของแผนงาน โครงการได้ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนาเกณฑ์และประเมินการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาในครั้งนี้เป็นการพัฒนาและประเมินตามรูปแบบการประเมิน โดยเน้นทฤษฎีโปรแกรม 6 รูปแบบ คือ รูปแบบการประเมินการจัดกระทำตามปทัสถาน รูปแบบการประเมินบริบทการนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติตามปทัสถาน รูปแบบการประเมินผลลัพธ์ตามปทัสถาน รูปแบบการประเมินผลกระทบ รูปแบบการประเมินกลไกสอดแทรก และรูปแบบการประเมินสรุปนัยทั่วไป ผลจากการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาต่อไป ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

- ได้เกณฑ์การประเมินการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศที่มีความสอดคล้องเหมาะสม และเป็นเครื่องมือในการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาต่อไป
- ได้สารสนเทศจากการประเมินการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจของผู้บริหาร หรือผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาต่อไป

3. เป็นการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานด้านการกีฬา และนำเกณฑ์การประเมินไปพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ในการประเมินผลการพัฒนากีฬาของหน่วยงานอื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งตรวจสอบความสอดคล้อง เหมาะสมระหว่างเกณฑ์การประเมินการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับบริบทสถาบัน และประเมินการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ตามรูปแบบการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรม

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสำหรับให้ข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดการประเมินจำนวน 5 คน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสำหรับตรวจสอบความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินตามกระบวนการเทคนิคเดลฟาย จำนวน 22 คน และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบการดำเนินการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาโดยตรง สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทั้งในระดับแผนงาน คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา (พ.ศ. 2550-2555) จำนวน 1 คน และระดับโครงการ คือ โครงการพัฒนากีฬาของสถาบันการพลศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จำนวน 17 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาเกณฑ์และประเมินการดำเนินการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษาทั้งในระดับแผนงานและระดับโครงการ โดยมีกลุ่มตัวแปรดังนี้

3.1 กลุ่มตัวแปรตามรูปแบบการประเมินการจัดกระทำตามปทัสถาน ประกอบด้วย มิติการจัดทำแผนงาน โครงการ มิติความชัดเจนของแผนงาน โครงการ มิติความสอดคล้องของแผนงาน โครงการ มิติความเหมาะสมของแผนงาน โครงการ มิติความซ้ำซ้อนของแผนงาน โครงการ และมิติการประสานงานแผนงาน โครงการ

3.2 กลุ่มตัวแปรตามรูปแบบการประเมินบริบทการนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติตามปทัสถาน ประกอบด้วย มิติผู้เข้าร่วมแผนงาน โครงการ มิติผู้ดำเนินการแผนงาน โครงการ มิติวิธีดำเนินแผนงาน โครงการ มิติการจัดองค์กรตามแผนงาน โครงการ และมิติความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของแผนงาน โครงการ

3.3 กลุ่มตัวแปรตามรูปแบบการประเมินผลลัพธ์ตามปทัสถาน ประกอบด้วย มิติผลลัพธ์ที่คาดหวังของแผนงาน โครงการ และมิติผลลัพธ์ที่ไม่ได้คาดหวังของแผนงาน โครงการ

3.4 กลุ่มตัวแปรตามรูปแบบการประเมินผลกระทบ ประกอบด้วย มิติผลกระทบที่คาดหวังของแผนงาน โครงการ และมิติผลกระทบที่เกิดขึ้นที่ไม่ได้คาดหวังของแผนงาน โครงการ

3.5 กลุ่มตัวแปรตามรูปแบบการประเมินกลไกสอดแทรก ประกอบด้วย มิติผู้เข้าร่วมแผนงาน โครงการ มิติผู้ดำเนินการแผนงาน โครงการ และมิติสิ่งอำนวยความสะดวกของแผนงาน โครงการ

3.6 กลุ่มตัวแปรตามรูปแบบการประเมินสรุปนัยทั่วไป ประกอบด้วย มิติสถานการณ์ของแผนงาน โครงการ มิติเวลาของแผนงาน โครงการ และมิติประชากรของแผนงาน โครงการ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาเกณฑ์และประเมินการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ตามรูปแบบการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรมเท่านั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลบางส่วนไม่สามารถเก็บรวบรวมได้โดยตรงจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิควิธีการติดตามผลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบผลการดำเนินงานแทน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถาบันการพลศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่สังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตทางด้านพลศึกษา กีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์สุขภาพ นันทนาการ ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และเป็นแหล่งความรู้ของชุมชนด้านการกีฬา ตลอดจนสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้านและกีฬาไทย

2. ศูนย์กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หมายถึง ส่วนราชการภายในที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของสถาบันการพลศึกษาในวิทยาเขต 17 แห่ง ที่มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านการกีฬาให้มีโอกาสเข้าร่วมการพัฒนาความสามารถ ที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทั้งระดับชาติและนานาชาติ

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา หมายถึง แผนงานที่สถาบันการพลศึกษาได้กำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2550-2555 ประกอบด้วย แผนงานระบบการฝึกซ้อมนักกีฬาให้มีขีดความสามารถสูงสุดเข้าร่วมการแข่งขันระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ แผนงานการพัฒนาระบบการคัดเลือกนักกีฬา แผนงานการพัฒนาคุณภาพผู้ฝึกสอน แผนงานการจัดประสบการณ์ในการแข่งขัน และแผนงานการส่งเสริมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

4. โครงการพัฒนากีฬาของสถาบันการพลศึกษาประจำปีงบประมาณ 2552 หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่สถาบันการพลศึกษาได้ดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา

5. นโยบายด้านการกีฬาของรัฐ หมายถึง แนวทางในการส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มทุกเพศ ทุกวัยได้มีโอกาสออกกำลังกายและเล่นกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพทางกาย รวมถึงการพัฒนาทักษะทางด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและการอาชีพตามศักยภาพ ตลอดจนการสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาในระดับชาติ และนานาชาติ

6. แผนการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545-2559 ที่ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานทางด้านการศึกษาในปัจจุบัน

7. แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ หมายถึง แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550-2554) ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาขั้นพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อมวลชน ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อการอาชีพ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวินยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา และยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาการบริหารการกีฬา

8. ยุทธศาสตร์การกีฬาของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หมายถึง แผนรวมที่กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานการพัฒนากีฬาของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (พ.ศ. 2551-2554) ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ รวมทั้งผลิตและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อความเป็นเลิศ เพื่อการอาชีพ รวมทั้งการจัดระบบสวัสดิการ เศรษฐศาสตร์การกีฬา และการสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมกีฬา

9. การพัฒนาเกณฑ์ หมายถึง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินการดำเนินงานการพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา ประกอบด้วยระดับแผนงานคือ ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา (พ.ศ. 2550-2555) และระดับโครงการ คือ โครงการการพัฒนากีฬาของสถาบันการพลศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2552 ตามรูปแบบการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรม และตรวจสอบความสอดคล้องของเกณฑ์การประเมินด้วยเทคนิคเดลฟาย

10. การประเมินการดำเนินงาน หมายถึง การตรวจสอบผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา (พ.ศ. 2550-2555) ตามรูปแบบการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรม แบ่งเป็น 2 ระดับคือ ระดับแผน คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการพลศึกษา (พ.ศ. 2550-2555) และระดับโครงการ คือ โครงการพัฒนากีฬาของสถาบันการพลศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2552

11. เกณฑ์การประเมิน หมายถึง ข้อกำหนดหรือข้อความที่กำหนดขึ้นตามรูปแบบการประเมินโดยเน้นทฤษฎีโปรแกรม เพื่อใช้ในการประเมินหรือตัดสินคุณภาพของการดำเนินงาน ตลอดจนผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษา (พ.ศ. 2550-2555) และ โครงการพัฒนากีฬาของสถาบันการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2552

12. การประเมินโดยเน้นทฤษฎี หมายถึง รูปแบบการประเมินที่มุ่งเน้นทฤษฎี ซึ่งเป็นการนำทฤษฎีโปรแกรมบูรณาการกับกระบวนการประเมิน โดยแบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ คือ รูปแบบการประเมินการจัดกระทำตามปทัสถาน (Normative Treatment Evaluation) รูปแบบการประเมินบริบทการนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติตามปทัสถาน (Normative Implementation Evaluation) รูปแบบการประเมินผลลัพธ์ตามปทัสถาน (Normative Outcome Evaluation) รูปแบบการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) รูปแบบการประเมินกลไกสอดแทรก (Intervening Mechanism Evaluation) และรูปแบบการประเมินสรุปนัยทั่วไป (Generalization Evaluation) ซึ่งมีความหมายดังนี้

12.1 รูปแบบการประเมินการจัดกระทำตามปทัสถาน หมายถึง การประเมินความสอดคล้องเชิงประจักษ์ระหว่างการจัดทำแผนงาน โครงการ ในเชิงทฤษฎีกับการจัดกระทำแผนงาน โครงการที่เกิดขึ้นจริง

12.2 รูปแบบการประเมินบริบทการนำโปรแกรมสู่การปฏิบัติตามปทัสถาน หมายถึง การประเมินความสอดคล้องเชิงประจักษ์ระหว่างบริบทการนำแผนงาน โครงการสู่การปฏิบัติในเชิงทฤษฎีกับบริบทการนำแผนงาน โครงการสู่การปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริง

12.3 รูปแบบการประเมินผลลัพธ์ตามปทัสถาน หมายถึง การประเมินความสอดคล้องเชิงประจักษ์ระหว่างผลลัพธ์ตามการจัดกระทำของแผนงาน โครงการในเชิงทฤษฎีกับผลลัพธ์ของแผนงาน โครงการที่เกิดขึ้นจริง

12.4 รูปแบบการประเมินผลกระทบ หมายถึง การประเมินความสอดคล้องเชิงประจักษ์ระหว่างผลกระทบตามการจัดกระทำของแผนงาน โครงการในเชิงทฤษฎีกับผลกระทบของแผนงาน โครงการที่เกิดขึ้นจริง

12.5 รูปแบบการประเมินกลไกสอดแทรก หมายถึง การประเมินที่มุ่งค้นหาสารสนเทศเชิงสาเหตุระหว่างการจัดกระทำของแผนงาน โครงการในเชิงทฤษฎีกับผลลัพธ์ของแผนงาน โครงการที่เกิดขึ้นจริง

12.6 รูปแบบการประเมินสรุปนัยทั่วไป หมายถึง การประเมินที่มุ่งชี้ประเด็นที่สำคัญในการประยุกต์ใช้ผลการประเมินตามมิติสถานการณ์ มิติเวลา และมิติประชากร